ROK XI
WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
№ 18
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1936 ROKU

POLSKA APARATURA CHEMICZNA

W poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" ogólnie omówiliśmy otwartą w końcu sierpnia w Warszawie Wystawę Przemysłu Metalowego i Elektrycznego. Dla przemysłu chemicznego szczególnie interesujące będzie zapoznanie się z tymi eksponatami, które dotyczą bezpośrednio wytwórczości chemicznej. Dział maszyn i aparatury chemicznej Wystawy, jak również poszczególne eksponaty wystawione na stoiskach różnych firm w innych działach, dają przykładowe obrazy solidnej pracy twórczej fabryk przemysłu metalowego, zdążającej do zaspokojenia potrzeb przemysłu chemicznego.

Na szczególną uwagę przemysłu chemicznego zasługują wystawy kilku fabryk metalowych, prowadzących dział aparatury dla produkcji chemicznej. Tak więc, firma „S. T. Weigt" w Łodzi wystawia autoklawy, prasy filtracyjne, urządzenia badawcze. Zieleniewski, Fitzner i Gamper wystawia suszarnie, wentylatory, chłodnie oraz fotografje wykonanych urządzeń dla przemysłu chemicznego. Firma J. „Jon" w Łodzi wystawia zespół walcówek o jednym, dwuch lub trzech walcach. Firma Cegielski w Poznaniu prezentuje chłodnie; Stocznia Gdańska — suszarnie; Lilpop Rau & Loewenstein — kompresory. Urządzenia wentylacyjne przedstawia firma „Wentylator" w Warszawie; mieszarki — zwłaszcza przeciwprądowe — firma Krawczyk i S-ka w Zawierciu; kotły emaljowane — firma Kamienna w Skarżysku oraz Herzfeld & Victorius w Grudziądzu. Na uwagę zasługują całkowite urządzenia laboratoryjne, wystawione przez firmy „Berent & Plewiński" w Warszawie oraz „Bujak" we Lwowie. Ciekawy jest też zespół filtrów do rozmaitych celów, systemu Inż. Rudzińskiego z Warszawy.

Jak widać z powyższego przeglądu, w Wystawie wzięli udział przeważnie tylko więksi wytwórcy aparatury chemicznej; walka z trudnościami ekonomicznymi nie pozwoliła mniejszym warsztatom na gremjalny udział w Wystawie. Pragnąc tę lukę zapełnić, urządzono na Wystawie stoisko, reprezentujące ogół producentów aparatury chemicznej oraz spożywczo-przetwórczej, ponadto zaś ilustrujące braki produkcji krajowej, zapełniane przez import.

Produkujemy w kraju bardzo dużo; są jednak dziedziny aparatury chemicznej, w których import stanowi znaczną — niekiedy nawet przeważającą — część zapotrzebowania.

Dział aparatury chemicznej Wystawy powinien w swym wyniku dać impuls przemysłowcom branży metalowej do podjęcia twórczej inicjatywy ku zapełnieniu istniejących luk produkcji krajowej.

Przemysł chemiczny, który walczy skutecznie z importem i coraz szerzej pokrywa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, niezawodnie poprze te usiłowania przemysłu metalowego, współpracując z nim w ścisłym kontakcie. Tylko tą drogą, przy połączeniu wiedzy budowy maszyn z wiedzą chemiczną, stworzyć zdołamy własną celową i doskonałą aparaturę chemiczną.

Przemysłowców chemicznych należy jaknajgoręcej zachęcić do zwiedzenia Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrycznego, gdyż naszkicowany wyżej przegląd eksponatów dla przemysłu chemicznego pozwoli z jednej strony zorjentować się w już istniejących działach produkcji, z drugiej zaś da możność najbliższej kolaboracji z przemysłem metalowym.

ZNIŻKI CEŁ

Polski systemat celny przewiduje, jak wiadomo, zespół zniżek celnych, które dzielą się na dwie kategorje: zniżki konwencyjne i zniżki autonomiczne. Pierwsze przyznawane są w toku rokowań o zawarcie umów handlowych z poszczególnymi krajami i obowiązują bądź do ściśle określonego terminu, bądź przez cały czas działania traktatu handlowego.

Zniżki autonomiczne ogłaszane są przez Rząd w zasadzie dwa razy do roku i uwzględniają gospodarcze potrzeby terminowych ulg celnych. Zniżki autonomiczne dzielą się na zniżki przyznawane na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu, udzielane na podstawie zaświadczenia Izby Przemysłowo - Handlowej, wreszcie stosowane automatycznie bez żadnych dodatkowych starań ze strony importera. Ostatnio rozporządzenie o zniżkach celnych ogłoszone zostało w maju roku bieżącego i wygasa dn. 31 października. Nowe rozporządzenie, które zastąpi obecne, jest w toku opracowywania.

Doświadczenie uczy, że ogłoszenie jakichkolwiek zniżek celnych, lub też cofnięcie obowiązujących — jest możliwe tylko w tych dwóch terminach rocznych. Dlatego też należy właśnie teraz składać wszelkie wnioski, dotyczące bądź konieczności wprowadzenia nowych zniżek celnych, bądź zniesienia starych zniżek. Wnioski powinny być należycie umotywowane, zwłaszcza z uwzględnieniem elementów kalkulacyjnych.

Związek Przemysłu Chemicznego zgromadził już materjały w sprawie nowych zniżek celnych i w najbliższych dniach przedstawi je Min. Przemysłu i Handlu i Ministerstwu Skarbu. Jest przeto pożądane, aby zrzeszone fabryki chemiczne, które jeszcze nie zgłosiły swych dążeń i wniosków w rzeczonej sprawie, jaknajprędzej przesłały je do Związku — celem uwzględnienia w opracowywanym przez Związek memorjale.

KRONIKA

W jednym z poprzednich numerów „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" ogłosiliśmy postanowienia Zarządu Związku oraz Regulamin w zakresie przyjmowania „pism zapieczętowanych". Obecnie donieść możemy, że dn. 3 września r. b. zostało złożone do wiernych rąk Związku Przemysłu Chemicznego pierwsze „pismo zapieczętowane". Mianowicie, p. Inż. Włodzimierz Płużański złożył pismo pod hasłem „Kameleon" na temat: „Efekty chemiczno-kolorystyczne na tkaninach".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 1 pism zapieczętowanych, składanych z Związku Przemysłu Chemicznego.

W tegorocznych Targach Wschodnich we Lwowie bierze udział kilka poważnych fabryk chemicznych. Wystawiają mianowicie:

Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach oraz Sp. Akc. „Azot" (w jednym stoisku), koncentrując uwagę zwiedzającego przedewszystkim na eksponatach związanych z rolnictwem — więc nawozach sztucznych, środkach do zwalczania szkodników roślinnych i t. d.,

Zakłady Solvay w Polsce, kładąc punkt ciężkości pokazu na zastosowaniu sody do prania oraz chlorku wapniowego do przeciwdziałania pyłowi na drogach, boiskach i t. d.

Sp. Akc. „Lignoza", wystawiając przedewszystkiem materjały plastyczne.

Ponadto, w Targach bierze udział kilka innych przedsiębiorstw chemicznych, szczególnie zaś okazale wystąpił przemysł gumowy — w specjalnych stoiskach lub nawet w pawilonach. Tak więc np. Sp. Akc. „Stomil" wystawia opony i dętki samochodowe w pawilonie motoryzacyjnym, Sp. Akc. „Sanok" prezentuje całokształt produkcji w oddzielnym pawilonie i t. d.

Łącznie z Targami Wschodnimi odbywa się we Lwowie Wystawa Leśna. Zainteresowania chemiczne przedstawione są w formie bardzo ciekawych tablic, wykresów i eksponatów, ilustrujących żywicowanie drzew oraz destylację drewna liściastego i iglastego. Na uwagę zesługuje celowo ułożona przez Sp. Akc. „Grodzisk" tablica, przedstawiająca przebieg destylacji drewna liściastego oraz uszlachetnienie produktów tej destylacji.

W związku z odbywającą się w Warszawie Wystawą Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, Muzeum Przemysłu i Techniki zorganizowało na terenie Wystawy cykl odczytów popularnych pod nazwą „Człowiek i jego praca w technice". Odczyty odbywają się co niedziela, o godz. 19-ej i obejmują szereg ogólnych tematów, oświetlonych przez wybitnych prelegentów warszawskich.

Angielska i niemiecka prasa codzienna donosi, że w Rosji powstała 4-ta fabryka syntetycznego kauczuku — w Kazaniu nad Wołgą. Prasa ta podaje dalej, że obecna zdolność produkcyjna Rosji wynosi 25.000 tonn syntetycznego kauczuku rocznie.

Związek Inżynierów Chemików (Warszawa, Krucza 14), oraz Związek Chemików Polskich (Warszawa, Marszałkowska 83) — prowadząc dział pośrednictwa pracy — są często w niełatwej sytuacji, nie mając dokładnie sklasyfikowanej specjalności kandydatów, ubiegających się o stanowisko w przemyśle chemicznym. Organizacje te zwracają się przeto za naszym pośrednictwem do chemików, szukających zajęcia w przemyśle, z prośbą o dokładne wskazywanie ich zainteresowań, dla najbardziej celowego wyzyskania zawodowych kwalifikacji.

Dn. 12 września r. b. odbyła się na terenie Związku Przemysłu Chemicznego narada w sprawie możliwości przetwarzania większych ilości szmalcu świńskiego w fabrykach mydła. W naradzie wzięli udział wybitni znawcy przemysłu mydlarskiego pp. Inż. Podraszko, Dr. Litterer, Inż. Krause, Dr. Friedman, a ze strony producentów szmalcu — przedstawiciele Polskiego Związku Przemysłu Bekonowego z p.

Prez. W. Przedpełskim na czele. Narada doprowadziła do zbliżenia poglądów obu stron i prowadzona była w atmosferze obopólnego rozumienia sytuacji w przemyśle i rolnictwie.

Otrzymaliśmy następujący komunikat:

„Na mocy udzielonej koncesji przez Ministerstwo Skarbu (Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń) niżej podpisany otworzył z dniem 1-go września r. b. Maklerskie Biuro Ubezpieczeń, celem zawierania wszelkich umów ubezpieczeniowych w dziale przewozowym i ogniowym oraz pośredniczenia w lokowaniu takich ubezpieczeń w odpowiednich Instytucjach ubezpieczeniowych.

W zakresie wyżej pomienionych działów, udziela się wszelkich fachowych porad i ustala przypadające opłaty ubezpieczeniowe, tak przy transportach towarów, jak przy ubezpieczeniach ogniowych wszelkiego rodzaju mienia stosuje się odpowiednie opłaty, według taryf uznanych przez Zrzeszenie Towarzystw Ubezpieczeń od Ognia w Warszawie.

Ponadto sporządza się odpowiednie wnioski według wymagań techniki ubezpieczeniowej i obowiązujących przepisów oraz przeprowadza się wszelkie zmiany w zawartych już ubezpieczeniach.

Biuro czynne jest codziennie, za wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 9-ej rano do 15-ej popołudniu.

Karol Sikorski, Konces. Makler. Ubezpieczeniowy, ul. Grójecka 32 m. 34".

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 25 i 26 „Informatora Eksportowego".

Afryka Zachodnia. Uchwalona została zmiana cła na środki do zwalczania szkodników roślinnych.

Belgja. Przy imporcie karbidu, opon i dętek samochodowych i rowerowych wprowadzony został obowiązek przedstawienia świadectw pochodzenia.

Chiny. Ogłoszone zostały przepisy o znakowaniu i numerowaniu towarów importowanych. Nowe przepisy będą ściśle przestrzegane z dniem 12 października b. r.

Francja. Ogłoszony został dekret znoszący podwyższone stawki t. zw. podatku importowego, pobieranego przy wwozie towarów polskich. Importowane z Polski towary, z wyjątkiem tych, które opłacają specjalny ryczałt, podlegać będą obecnie opłatom w wysokości 2% od wartości.

Łotwa. Min. Finansów w porozumieniu z Bankiem Łotwy zmieniło okresy określania kwoty dewiz na cele importowe z trzech miesięcy na okresy czteromiesięczne.

Peru. Podwyższona została stawka celna na przędzę ze sztucznego jedwabiu.

Unja Połudn.-Afr. Ogłoszono nowe zasady stosowane przy cleniu asfaltu, żywic i ciężkich olejów.

Zwracamy uwagę na następujące raporty opublikowane w NNr. 25 i 26 „Informatora Eksportowego".

Brazylja — Gospodarka dewizowa.

Guatemala — Zarządzenia dewizowe.

Jugosławja — Warunki zbytu towarów polskich.

Szwajcarska firma „Oxyda" A. G. Zürich, Hornergasse 12, polecana przez konsulat R. P. w Zurychu pragnie objąć przedstawicielstwo fabryk polskich w zakresie surowców i produktów chemicznych. Bliższych informacji udzielić może Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa, Warszawa, Kredytowa 8.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 63 z dn. 20 sierpnia r. b. ogłoszone zostało pod poz. 461 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 12 sierpnia 1936 w sprawie wykonania ustawy o paszportach.

Przepisy wykonawcze nie zawierają postanowień w zakresie ulgowych paszportów przemysłowych lub handlowych, aczkolwiek zasadnicza Ustawa o paszportach w art. 14 przewiduje ulgi w opłatach paszportowych w przypadkach „wyjazdów w sprawach handlowych lub przemysłowych, których konieczność zaświadczy odnośny samorząd gospodarczy". Ponieważ Ustawa daje możność przyznawania tych ulg Min. Spraw Wewnętrznych, a przepisy wykonawcze nie przelewają tych kompetencji na władze administracyjne, więc też przy staraniach o uzyskanie paszportu zagranicznego należy:

albo wnieść normalną opłatę, wynoszącą 80 zł. za każdy miesiąc ważności paszportu, uzasadniając konieczność otrzymania paszportu zaświadczeniem samorządu gospodarczego,

albo starać się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych o uzyskanie ulg, których konieczność zaświadczy „odnośny samorząd gospodarczy".

Starania o uzupełnienie przepisów wykonawczych w kierunku dania możności władzom administracyjnym stosowania ulg w opłatach paszportowych, gdy istnieje uzasadniona konieczność wyjazdów w celach handlowych i przemysłowych — zostały przedsięwzięte przez czynniki gospodarcze.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 67 z dn. 2 września 1936 ukazało się pod poz. 490 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 11 sierpnia 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 stycznia 1930 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o barwieniu artykułów żywności i przedmiotów użytku.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, zostały dodatkowo dopuszczone do barwienia artykułów żywności i przedmiotów użytku następujące barwniki: żółcień ksylenowa, rodamina B, czerwień C, antozyna B, alizaryna, czerwień litolowa R, uranina.

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 10 września r. b. ogłoszone zostało pod poz. 491 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wprowadzenia w życie porozumienia polsko-niemieckiego z dn. 18 lipca r. b.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	320.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty 99/100	225.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	75—85.—
Chloran potasu	175.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
Chlorek cynku w proszku biały	95.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	18—20.—
Chlorobenzol	160.—
Chloroform czysty „purissimum"	690.—
„ „pro narcosi"	1.800.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	385—425.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	170.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—
* „ techniczna 85/88%	180.—
Karbid	49.—
Karbolineum	20.50
Krezol czysty	75.—
Klej kostny	180.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	85.—
Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	210.—
Kwas winowy zwykły	480.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14% N_2	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	48.—
Octan amylu	400.—
Octan metylu	300.—
Octan sodu	105.—
„ ołowiu	170.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	12.75
Olej lniany	125.—
Olej kokosowy	98.—
Olej palmowy (z ziarn)	100.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	120.—
* Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
* Salmjak sublimowany	180.—
Siarczan amonu (frco stacja odbiorcza)	24.20
* Siarczan miedzi	50.—
* Siarczek sodu 60/62%	58.—
Smoła preparowana	14.50
Soda amonjakalna 98%	20.70
* „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Toluol czysty	95.—
Woda amonjakalna	43.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Siarczek węgla:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.